

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ 2018

ΜΑΘΗΜΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΟΠ- Γ' ΓΕΛ

ΩΡΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ

13:15

φροντιστήρια
πουκαμισάς

Ο ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 13 / 06 / 2018

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: *Ιστορία ΟΠ Γ ΓΕΛ*

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

α. Κλήριγκ : Προκειμένου να αντιμετωπιστεί η παγκόσμια οικονομική κρίση που ξεκίνησε από τη Νέα Υόρκη το 1929, στο εξωτερικό εμπόριο κυριάρχησε προοδευτικά η μέθοδος του διακανονισμού «κλήριγκ». Οι διεθνείς συναλλαγές δεν γίνονταν, δηλαδή, με βάση το μετατρέψιμο συνάλλαγμα αλλά με βάση διακρατικές συμφωνίες που κοστολογούσαν τα προς ανταλλαγή προϊόντα και φρόντιζαν να ισοσκελίσουν την αξία των εισαγωγών με την αντίστοιχη των εξαγωγών, στο πλαίσιο ειδικών λογαριασμών. (Για μια χώρα, όπως η Ελλάδα, όπου οι συναλλαγές με το εξωτερικό ήταν έντονα ελλειμματικές, η διαδικασία αυτή, πέρα από τα αρνητικά, είχε και θετικά στοιχεία).

β. Εθνικόν Κομιτάτον: Το Εθνικόν Κομιτάτον υπό τον Επαμεινώνδα Δεληγιώργη ήταν μία από τις πολιτικές παρατάξεις που συμμετείχαν στην Εθνοσυνέλευση του 1862 - 1864. Υποστήριζε την ανάπτυξη του κοινοβουλευτισμού και τον εκσυγχρονισμό της χώρας, οικονομική ανάπτυξη και μεταρρυθμίσεις στη διοίκηση και στο στρατό, πολιτισμική εξάπλωση στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Το Εθνικόν Κομιτάτον είχε μικρότερη απήχηση συγκριτικά με άλλους πολιτικούς σχηματισμούς που εμφανίστηκαν την ίδια εποχή (πεδινοί - ορεινοί)

γ. Οργανισμός: Ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 1914 στη Θεσσαλονίκη με σκοπό την άμεση περίθαλψη και στη συνέχεια την εγκατάσταση προσφύγων σε εγκαταλελειμμένα τουρκικά και βουλγαρικά χωριά της Κεντρικής και Ανατολικής Μακεδονίας. Παρεχόταν σιτισμός, προσωρινή στέγη και ιατρική περίθαλψη μέχρι οι πρόσφυγες να βρουν

εργασία ή να αποκτήσουν γεωργικό κλπ.

ΘΕΜΑ Α2

- α. Σωστό
- β. Σωστό
- γ. Σωστό
- δ. Λάθος
- ε. Λάθος

ΘΕΜΑ Β1

- α. Ραλλικό κόμμα, Εθνικό κόμμα του Κ.Μαυρομιχάλη, Κόμμα του Γ.Θεοτόκη.
- β. Σχολικό βιβλίο σελ.92: «Ως αντιβενιζελικά θεωρούνταν τα κόμματα της αντιπολίτευσης. [...] ενώ το κόμμα του Γεωργίου Θεοτόκη ήταν πιο διαλλακτικό.»

ΘΕΜΑ Β2

- α. Σχολικό βιβλίο σελ. 206: «Μέσα σε μια απερίγραπτη φρενίτιδα ενθουσιασμού [...] στην οποία Υπουργός Δικαιοσύνης ορίστηκε ο Ελευθέριος Βενιζέλος.»
- β. Σχολικό βιβλίο σελ. 208:
Η πρώτη κυβέρνηση της Κρητικής Πολιτείας εργάστηκε με ζήλο και απέδωσε σε σύντομο χρονικό διάστημα σημαντικό έργο. Ειδικότερα, και όσον αφορά τα οικονομικά μέτρα, έκοψε κρητικό νόμισμα (την κρητική δραχμή) και ίδρυσε την Κρητική Τράπεζα.

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

[Οι σελίδες αναφέρονται στο σχολικό βιβλίο]

ΘΕΜΑ Γ1

- α. Για τα ανεπτυγμένα κράτη της Ευρώπης ο σιδηρόδρομος τον 19^ο αιώνα υπήρξε το συνώνυμο της ανάπτυξης. Στις μικρότερες και πιο καθυστερημένες οικονομικά χώρες [...] ίσως το 1835 (σ. 33). Τις προσδοκίες από την κατασκευή σιδηροδρομικού δικτύου στην Ελλάδα εκφράζει στο δοκίμιό του ο Α. Βερναρδάκης, το οποίο δημοσιεύτηκε το 1885. Ο συγγραφέας θεωρούσε ότι οι γεωργοί όχι μόνο θα αύξαναν τις εργασίες τους αλλά θα αποκόμιζαν περισσότερα κέρδη και θα βελτίωναν το βιοτικό τους επίπεδο. Επιπλέον, συνεχίζει ο συγγραφέας, η ανταλλαγή των προϊόντων θα αναβάθμιζε την ποιότητα και θα αύξανε την ποσότητα των γεωργικών αγαθών. Επιπλέον, και ως άμεσο επακόλουθο, τα οφέλη θα αφορούσαν πλέον και τον τομέα της βιομηχανίας, τόσο με

την απασχόληση εργατικού δυναμικού, όσων δηλαδή καταπιάνονταν με «τας τέχνες», αλλά και τον ίδιο τον κλάδο με την επεξεργασία αγροτικών προϊόντων, τα οποία θα διατίθεντο στην αγορά. Συνεπώς, η επάρκεια σε εγχώρια ομοειδή προϊόντα θα λειτουργούσε αποτρεπτικά στις εισαγωγές και το θετικό ισοζύγιο θα δημιουργούσε «περίσσευμα» χρημάτων ώστε οι καταναλωτές να στραφούν σε νέα προϊόντα είτε εισαγόμενα είτε εγχώρια.

β. Μέχρι τη δεκαετία του 1880 η μόνη [...] για την υλοποίηση των σχεδίων κατασκευής σιδηροδρομικού δικτύου (σ. 33-34). Την ουσιαστική έλλειψη αξιολογού σιδηροδρόμου στο ελληνικό κράτος αποτυπώνει και ο δοθείς στατιστικός πίνακας, όπου πράγματι διαπιστώνουμε πως το συνολικό μήκος το 1869 έφτανε τα 9 χιλιόμετρα. Την ίδια περίπου εποχή, γύρω από τη χώρα [...] ολοκληρώθηκε μόλις το 1909 (σ. 34-35). Στον ίδιο πίνακα η μεταβολή είναι εμφανής, καθώς από το 1883 και τα 22 χιλιόμετρα παρουσιάζεται έντονα αυξητική τάση: 222 χιλιόμετρα το 1885, 640 το 1889, 900 το 1892, 970 το 1897, 1.132 το 1903, 1.335 το 1904 για να φτάσει τα 1.372 χιλιόμετρα το 1907. Στο μεγαλύτερο τμήμα του το δίκτυο ήταν μετρικό [...] τμήμα του διεθνούς δικτύου (σ. 35). Το πρόβλημα αυτό επισημαίνει και ο Δερτιλής, ο οποίος διαπιστώνει μια «ελαφρότητα» εκ μέρους του κράτους όχι μόνον λόγω του πλάτους των σιδηροδρομικών αξόνων αλλά και διότι διερχόταν από παράλιες περιοχές. Έτσι η ναυτιλία λειτουργούσε ανταγωνιστικά, πολύ δε περισσότερο από τη στιγμή που ο πόλεμος τιμών στις θαλάσσιες μεταφορές μαινόταν και μάλιστα σε συνθήκες κρίσης για την ελληνική οικονομία. Το κράτος ανέλαβε το μεγαλύτερο [...] στο χώρο του σιδηροδρόμου (σ.35).

γ. Είναι αναμφίβολο[...] τόσο ριζοσπαστικές αλλαγές (σ. 35). Την ουσιαστική αξία του σιδηροδρόμου στη βιομηχανικά υπανάπτυκτη Ελλάδα αμφισβητεί και ο Δερτιλής, φτάνοντας μάλιστα στο σημείο να υποστηρίξει πως μπορεί να θεωρηθεί έως και «αρνητική». Η απουσία επενδυτικού ενδιαφέροντος δε θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να «απογειώσει» την οικονομία και να «τονώσει» τον κλάδο κατασκευής δικτύου και τροχαίου υλικού. Συνεπώς, τέτοιες βιομηχανικές μονάδες θα ήταν ασύμφορο να συσταθούν και μάλιστα σε μια χώρα που δεν είχε σίδηρο και κάρβουνο.

ΘΕΜΑ Δ1

α. Η αγροτική αποκατάσταση στο μεγαλύτερο μέρος της [...] ανάλογα με το μέγεθος της οικογένειας των προσφύγων (σ. 156). Όπως διευκρινίζεται στην πρώτη ιστορική πηγή, κριτήριο για τη διανομή γης ήταν το να εξασφαλίζει η κάθε οικογένεια «τα προς το ζην» αλλά και η διασφάλιση εκείνων των μέσων με τα οποία η οικογένεια θα

μπορούσε να ανταποκριθεί στα χρέη της. Εν προκειμένω, ως βάση λαμβανόταν η τετραμελής οικογένεια και για κάθε επιπλέον μέλος προσετίθετο 1/5 τεμαχίου γης. *Ρόλο έπαιζε επίσης η ποιότητα του εδάφους [...] άρδευσης* (σ. 156). Αξίζει να αναφερθεί ότι η αξία του γεωργικού κλήρου δεν ήταν πάντοτε της ίδιας αξίας, αφού δε διέφερε μόνο από τόπο σε τόπο αλλά και στην ίδια περιοχή από το ένα σημείο στο άλλο. Επιπλέον κριτήριο ήταν οι υφιστάμενες υποδομές στην περιοχή αλλά και η εγγύτητα ή μη με αστικά κέντρα. *Συνήθως ο κλήρος δεν αποτελούσε [...] Υπουργείου Γεωργίας* (σ. 156-157). Όπως συμπληρώνει το ιστορικό παράθεμα, η παραλαβή από τον αγρότη πρόσφυγα του τεμαχίου γης γινόταν χωρίς να έχει γίνει τοπογράφηση και έτσι η οριοθέτηση γινόταν κατά προσέγγιση. Εκτός από τη γη παραχωρούνταν στέγη, εργαλεία, σπόροι, λιπάσματα και ζώα.

β. *Για ένα διάστημα η άφιξη των προσφύγων φαινόταν [...] επάρκεια σε σιτηρά* (σ. 167-168). Σε ό,τι αφορά τα σιτηρά ο πρόεδρος της Ε.Α.Π., ο Αμερικανός Morgenthau, υπογραμμίζει ιδιαίτερα τη σημασία τους. Η πλειονότητα των αγροτών προσφύγων, το 76%, ασχολούνταν με τη συγκεκριμένη παραγωγή, διότι η απόδοσή τους ήταν γρήγορη και χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις ως προς το έδαφος. Συνεπώς, για τους πένητες αγρότες η εξασφάλιση των απαραίτητων μέσων για την επιβίωσή τους δεν τους επέτρεπε «πολυτέλειες» με άλλες καλλιέργειες. Η άμεση εξασφάλιση του επιούσιου ήδη από τον πρώτο χρόνο της εγκατάστασης στη «νέα πατρίδα» ήταν πρόκριμα άμεσης προτεραιότητας. *Οι πρόσφυγες εφάρμοσαν την αμειψισπορά[...]αυξήθηκαν οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις* (σ. 168). Ο Κατσάπης τονίζει τη σημασία της κατασκευής έργων υποδομής, επειδή έτσι βελτιώνονταν οι συνθήκες διαβίωσης των αγροτών προσφύγων αλλά και αναπτυσσόταν η αγροτική παραγωγή. Η κρατική μέριμνα κινήθηκε προς αυτήν την κατεύθυνση, «αλλάζοντας τις υπάρχουσες δομές», επιταχύνθηκαν οι απαλλοτριώσεις των τσιφλικιών, πραγματοποιήθηκε αναδιανομή και, γενικότερα, μεταβλήθηκε προς το καλύτερο η όψη της υπαίθρου. Μάλιστα, το 1936 είχαν διπλασιαστεί οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις, ενώ η εικόνα της βόρειας Ελλάδας δε θύμιζε στον επισκέπτη τίποτα από την ερήμωση που επικρατούσε το 1923. *Εισήχθησαν [...] και ποιοτικά* (σ. 168). Ως προς τον καπνό, η καλλιέργειά του απαιτούσε μεν ειδικές συνθήκες εδάφους, τις οποίες έσπευσαν οι πρόσφυγες να εκμεταλλευτούν, αφού απέδιδε γρήγορα και μπορούσε να αποφέρει ικανοποιητικό εισόδημα με την άμεση πώληση, σε καλές τιμές. Έτσι το 14% των καλλιεργούμενων εδαφών καλύφθηκε από την καπνοκαλλιέργεια. *Η δένδροκομία [...] στην πατρίδα τους* (σ. 168). Σε ό,τι αφορά, λοιπόν, τις άλλες καλλιέργειες το 3% ήταν

αμπελοκαλλιέργειες, το 2% οπωροφόρα δένδρα και το 5% αφορούσε άλλους τομείς και επαγγέλματα συναφή με τη γεωργία, όπως μεταφορές, σιδηρουργία ή αλευρόμυλους.

Σχολιασμός θεμάτων Ιστορίας ΟΠ από το Ακαδημαϊκό τμήμα του Ομίλου

Τα θέματα στην Ιστορία κατεύθυνσης θεωρούμε πως ξεφεύγουν -σε σημεία- από την μέχρι τώρα εξεταστική παράδοση. Παρόλο που η επιτροπή δεν πρωτοτύπησε στην επιλογή των θεμάτων (αρκετά μάλιστα έχουν εμφανιστεί και στο κοντινό παρελθόν), είναι εμφανής η διάθεση να δοθεί έμφαση στην κριτική επεξεργασία των ζητημάτων. Ειδικότερα, στα θέματα Γ1 και Δ1 απαιτείται από το μαθητή να κάνει επιλεκτική χρήση τόσο των δεδομένων του σχολικού βιβλίου όσο και των υλικών των παραθεμάτων. Υπό την έννοια αυτή τα φετινά θέματα θεωρούμε ότι θα δυσκολέψουν αρκετά τους υποψηφίους.

